

ІЛЬСНКО В. Ю.,

магістр права,
секретар с/з, помічник судді
(Господарський суд
Дніпропетровської області)

ІЛЬСНКО Д. Ю.,

аспірант кафедри публічного
та приватного права
(Університет митної справи
та фінансів)

Стаття поширюється на умовах
ліцензії CC BY 4.0

УДК 342

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.26>

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ТА СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ НА ТЛІ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У даній науковій статті висвітлено перспективні напрями вдосконалення взаємодії органів влади, в тому числі органів державної влади та судової влади в Україні на тлі розвитку та глобалізації використання технологій штучного інтелекту. Надано визначення поняттю штучного інтелекту та процесів взаємодії між органами влади. Проаналізовано шляхи та способи використання технологій штучного інтелекту з метою оптимізації та забезпечення сталого розвитку даної взаємодії органів влади, досліджено перспективні напрями вдосконалення вказаної взаємодії. Запропоновано впровадження та використання технологій штучного інтелекту у процеси здійснення взаємодії між вказаними органами, а також розроблення нормативного регулювання вказаних процесів. Досліджено доцільність впровадження та використання технологій штучного інтелекту в процесі взаємодії органів влади, в тому числі органів державної влади та органів судової влади. Розглянуто інструменти та методи роботи штучного інтелекту з метою забезпечення та реалізації вдосконалення взаємодії органів державної та органів судової влади в Україні. Приділено увагу питанню нормативного закріплення регулювання діяльності штучного інтелекту у сфері реалізації завдань із покращення взаємодії органів державної та органів судової влади. Зроблено висновок, що штучний інтелект є передовою технологією, і його використання може дати можливість покращити процес вдосконалення засобів та способів взаємодії між органами влади, в тому числі органами державної та органами судової влади, за рахунок створення єдиної платформи для взаємодії вказаних владних органів, а також планомірної та послідовної інтеграції баз даних. Визначено необхідність регламентації використання штучного інтелекту в процесах взаємодії між органами влади, в тому числі і їх законодавче закріплення.

Ключові слова: взаємодія, органи влади, органи державної влади, органи судової влади, штучний інтелект, процес взаємодії між органами влади.

Ilienکو v. Yu., Ilienکو d. Yu. Promising directions for improving cooperation between state and judicial authorities in ukraine against the backdrop of artificial intelligence development

This scientific article highlights promising areas for improving the interaction of government bodies, including state and judicial authorities in Ukraine against the background of the development and globalization of the use of artificial intelligence

technologies. The concept of artificial intelligence and the processes of interaction between government bodies are defined. The ways and methods of using artificial intelligence technologies are analyzed in order to optimize and ensure the sustainable development of this interaction between government bodies, and promising areas for improving this interaction are investigated. The introduction and use of artificial intelligence technologies in the processes of interaction between the specified bodies is proposed, as well as the development of regulatory regulation of the specified processes. The feasibility of introducing and using artificial intelligence technologies in the process of interaction between government bodies, including state and judicial authorities, is investigated. The tools and methods of artificial intelligence work are considered in order to ensure and implement the improvement of the interaction between state and judicial authorities in Ukraine. Attention is paid to the issue of regulatory consolidation of the regulation of artificial intelligence activities in the field of implementing tasks to improve the interaction between state and judicial authorities. It is concluded that artificial intelligence is an advanced technology, and its use can make it possible to improve the process of improving the means and methods of interaction between authorities, including state and judicial authorities, by creating a single platform for interaction between these authorities, as well as systematic and consistent integration of databases. The need to regulate the use of artificial intelligence in the processes of interaction between authorities, including their legislative consolidation, is identified.

Key words: *Interaction, authorities, state authorities, judicial authorities, artificial intelligence, the process of interaction between authorities.*

Постановка проблеми. Забезпечення сталого та ефективного функціонування органів державної влади неможливе без постійного розвитку як внутрішніх організаційних механізмів, так і зовнішніх взаємодій, зокрема – процесів комунікації між різними структурами влади. У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства особливого значення набуває здатність державних органів швидко та злагоджено реагувати на зміни, обмінюватися інформацією, координувати дії та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

Одним із визначальних факторів, що впливає на якість міжвідомчої взаємодії, є ступінь впровадження сучасних інформаційних технологій, зокрема – технологій штучного інтелекту. Глобальні тенденції цифровізації, стрімке поширення і доступність інструментів штучного інтелекту зумовили зростання інтересу до їхнього практичного застосування в публічному управлінні. У зв'язку з цим актуалізується проблема дослідження можливостей використання штучного інтелекту для підтримки та оптимізації процесів комунікації між органами влади.

Використання технологій штучного інтелекту може істотно сприяти покращенню координації між різними рівнями та структурами державного управління, забезпечуючи швидший, точніший та ефективніший обмін інформацією, виявлення слабких місць у взаємодії, автоматизацію рутинних процедур і зниження навантаження на персонал. Таким чином, дана технологія розглядається як інструмент, що не лише підвищує ефективність управлінських процесів, але й створює нову якість державного адміністрування в умовах цифрової епохи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями інновацій в державному управлінні, взаємодії органів влади в умовах цифровізації та інтеграції новітніх технологій на вітчизняному рівні займалися ряд таких вчених та діячів, як Віталій Ковальчук та Людмила Денисова. Беручи до уваги міжнародний досвід, слід згадати Гаррі Г. Вулфсона, Ендрю Кауфман, Марко Лонго та Йоанна Бенітес.

Метою статті є аналіз шляхів та перспективних напрямів вдосконалення взаємодії органів державної та судової влади в Україні за рахунок впровадження технологій використання штучного інтелекту.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія органів влади зокрема, органів державної та судової влади є одним з процесів їх функціонування. Забезпечення її сталого розвитку та реформування вказаних процесів покладається на відповідні державні органи, в тому числі і на самі органи влади. Сьогоднішня модель взаємодії органів влади зводиться до інтеграції баз даних, з метою належного та швидкого обміну інформації, вирішення поставлених перед вказаними органами завдань. В процесі розвитку вказаних процесів, органам державної влади надано та забезпечено доступ до більшості існуючих в країні реєстрів, а також розроблено передові механізми обміну інформацією безпосередньо між органами влади.

По при цьому, процеси взаємодії та комунікації потребують додаткового розвитку, і технологія використання штучного інтелекту у цій сфері може бути досить корисною. По-перше, це дасть змогу створення єдиних платформ для обміну інформацією між органами влади, а також інтеграції баз даних різних відомств, що забезпечить швидший доступ до необхідної інформації, мінімізує повтори та помилки, а також підвищити загальну ефективність обробки інформації та функціонування органів влади у даній сфері. По-друге, штучний інтелект може допомогти в аналізі того, як органи влади взаємодіють між собою, виявляти проблемні точки, затримки та пропонувати способи для покращення процесів, що може привести до швидшої роботи та реалізації існуючих завдань вказаних органів влади.

Так, одним із основних завдань на шляху вдосконалення взаємодії між органами влади, є створення ефективної системи обміну даними, зокрема і за допомогою використання технологій штучного інтелекту.

Штучний інтелект – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань [1].

Штучний інтелект останнім часом став однією з головних тем в усьому світі. Це значною мірою пов'язано зі ступенем розвитку таких технологій протягом останніх років та тим, що технології штучного інтелекту вийшли на той рівень, коли велика кількість людей по всьому світу почала безпосередньо взаємодіяти з штучним інтелектом. Технології штучного інтелекту відкривають багато нових можливостей, здатних спростити виконання широкого кола завдань, а також мають значний потенціал для покращення багатьох сфер суспільного життя та розвитку людства загалом. Такий потенціал технології закономірно призвів до сплеску нових проєктів з використанням штучного інтелекту, його активному впровадженню в приватному секторі, а також активному використанню систем і застосунків штучного інтелекту в особистих та професійних цілях серед користувачів по всьому світу [2].

Україна не є винятком із загальносвітового тренду і згідно із січневим опитуванням Kantar Ukraine, 78.7% опитаних громадян знають, що таке штучний інтелект. При цьому лише 7.6% зазначили, що не знають, що таке штучний інтелект. Ще 13.7% не змогли надати однозначну відповідь. Також значна частка громадян України вже мала досвід використання технологій штучного інтелекту, починаючи від взаємодії із чатботами і закінчуючи використанням побутових приладів, що містять в собі технології штучного інтелекту. За результатами останнього опитування у січні 2024 року, 29.1% респондентів зазначили, що використовують штучний інтелект в тій чи іншій сфері, 16.6% не змогли дати однозначну відповідь і 54.3% зазначили, що не використовують ШІ [2].

Використання технологій штучного інтелекту відкриває широкі можливості для трансформації існуючих інформаційних та управлінських процесів. Зокрема, інтеграція інтелектуальних систем дозволяє суттєво скоротити час, необхідний для доступу до актуальної та релевантної інформації, що, своєю чергою, сприяє оперативності ухвалення рішень. Крім того, автоматизоване опрацювання даних за допомогою штучного інтелекту мінімізує ймовірність виникнення помилок, пов'язаних із людським фактором, а також дозволяє уникнути дублювання інформації, що часто є серйозною проблемою у великих інформаційних

масивах. Загалом це веде до підвищення ефективності всіх пов'язаних процесів, включаючи аналіз, управління та реалізацію завдань у різних сферах діяльності.

Зосередимо нашу увагу на кожному із цих трьох аспектів більш детально. І першим з них виступає забезпечення доступу до необхідної інформації, що нам це дає. Кожен орган влади працює з певними наборами даних, які в залежності від функцій можуть бути корисними для інших органів. Наприклад, дані про реєстрацію підприємств, їх реєстраційні справи можуть бути корисні для судових органів, під час розгляду справ, зокрема у корпоративних спорах. Створення єдиної платформи для доступу до цих даних дозволить швидше приймати рішення та зменшити бюрократичні затримки.

На даний час з цією функцією частково справляється система під назвою «Електронний суд». Разом з цим, користувачі даної системи мають обмежений, на рівні виготовлення витягів. При цьому, впровадження штучного інтелекту у згадану систему її розробниками поки не розглядається. Тому створення єдиної платформи з метою обміну інформації є досить логічним, зокрема розпорядники інформації, володільці баз даних зможуть контролювати доступ до інформації, що перебуває у їхньому розпорядженні.

Наступним з них виступає мінімізація помилок та дублювання даних. Як вказано вище, в Україні на даний час процес взаємодії органів влади функціонує на рівні інтеграції баз даних, відсутність послідовної інтеграції призводить до дублювання інформації в різних органах, що збільшує ймовірність помилок. Наприклад, одна і та сама інформація може бути зареєстрована в різних базах даних з різними даними, що створює ризики для прийняття рішень. Із застосуванням штучного інтелекту можна автоматично перевіряти наявність таких дублювань, забезпечуючи точність і консистентність інформації.

Не менш важливим аспектом цифрової трансформації є підвищення ефективності управління на всіх рівнях – від локального до державного. Інтеграція баз даних з використанням технологій штучного інтелекту створює можливість для централізованого моніторингу та управління великими обсягами інформації, що надходить із різноманітних джерел. Завдяки цьому забезпечується вища точність при здійсненні критично важливих функцій, таких як аналіз наявних ресурсів, розподіл фінансових потоків, прогнозування потреб та виявлення потенційних загроз або відхилень від норми.

Особливо актуальним є впровадження систем, які дають змогу органам влади здійснювати обмін даними в режимі реального часу. Така оперативність дозволяє не лише ефективніше координувати дії між різними структурами, а й своєчасно приймати рішення на основі об'єктивної та актуальної інформації. Наприклад, замість того щоб очікувати кілька тижнів чи місяців на надходження офіційної звітності, відповідні органи можуть одразу реагувати на зміни в ситуації, що суттєво знижує ризики, пов'язані із запізненим втручанням або неузгодженістю дій.

У перспективі це створює передумови для більш гнучкої, прозорої та результативної системи державного управління, де ключову роль відіграє не лише швидкість доступу до інформації, а й якість її обробки та інтерпретації.

У багатьох країнах для інтеграції даних використовується електронний уряд, який включає єдину платформу для обміну даними між різними відомствами. В Україні також існують ініціативи в цьому напрямку, наприклад, портал "Дія", через який громадяни можуть отримати доступ до різних державних послуг та перевірити свої дані в реєстрах. Штучний інтелект може стати інструментом для інтеграції ще більше державних систем.

У цьому контексті важливо враховувати міжнародний досвід. Наприклад, Естонія є однією з провідних країн у сфері цифрового урядування. Завдяки впровадженню платформи X-Road, усі державні установи Естонії мають можливість обмінюватися даними в реальному часі. Ця платформа інтегрує бази даних понад 900 організацій, що дозволяє забезпечити безпечний і миттєвий доступ до інформації, а також уникати дублювання даних. На базі X-Road функціонують сервіси, що включають елементи штучного інтелекту для автоматичної перевірки документів та оптимізації адміністративних процедур.

Поряд з цим, уряд Сінгапуру ухвалив AI Singapore Strategy, в межах якої державні інституції активно впроваджують алгоритми штучного інтелекту для обробки звернень громадян, прогнозування попиту на державні послуги та аналітики ефективності міжвідомчої взаємодії.

Наприклад Міністерство охорони здоров'я Сінгапуру використовує штучний інтелект для прогнозування навантаження на лікарні, що дозволяє іншим державним органам краще координувати дії в надзвичайних ситуаціях.

Не менш важливим є досвід Європейського союзу, де останнім прийнято White Paper on Artificial Intelligence – стратегічний документ, який окреслює бачення Європейського Союзу щодо розвитку та регулювання штучного інтелекту [3]. Він не має сили закону, але є фундаментом для подальших законодавчих ініціатив – зокрема для підготовки AI Act (Акта про ШІ), над яким зараз активно працюють у Європейському Союзі, в завдання якого входить регулювання використання штучного інтелекту в державному секторі. Документ передбачає суворі вимоги до прозорості, відповідальності та недискримінації при використанні штучного інтелекту органами влади.

До прикладу у Фінляндії уряд впровадив систему автоматизованого аналізу звернень громадян, яка класифікує питання й перенаправляє до відповідних відомств, що скорочує час реагування.

Крім інтеграції баз даних, впровадження ефективної системи обміну даними важливо зрозуміти, як саме державні органи взаємодіють між собою. В цьому питанні застосування штучного інтелекту може допомогти виявити проблемні точки у вказаних процесах, аналізувати їх шляхи взаємодії та прогнозувати майбутні труднощі, що можуть виникнути в процесі їхньої роботи, а також оптимізувати процеси прийняття рішень.

Зосереджуючи увагу на процесах виявлення проблемних точок у взаємодії між органами державної влади, слід відзначити значний потенціал технологій штучного інтелекту в аналітичному супроводі цих процесів. Зокрема, штучний інтелект здатен інтегрувати й опрацьовувати великі обсяги інформації, що надходить із різних джерел – внутрішніх баз даних, міжвідомчого документообігу, електронних сервісів, тощо. Це дозволяє не лише виявляти загальні тенденції, а й локалізувати конкретні вузькі місця або неефективні етапи у процесах комунікації та взаємодії між структурами.

Наприклад, у разі затримок під час розгляду чи обробки звернень громадян або адміністративних заявок, системи на основі штучного інтелекту можуть точно ідентифікувати, на якому саме етапі виникають затримки. Такий аналіз дозволяє визначити, чи є причиною проблема з перевантаженням певного органу, нестачею персоналу, технічними збоями або ж із зайвими бюрократичними процедурами, які потребують перегляду. У результаті органи управління отримують можливість оперативно реагувати на виявлені недоліки, впроваджувати цільові зміни та підвищувати загальну ефективність адміністративних процесів.

Таким чином, застосування аналітичних інструментів штучного інтелекту у сфері міжвідомчої взаємодії сприяє прозорості, підзвітності та вдосконаленню управлінських рішень у реальному часі.

Також варто зазначити про аналіз штучним інтелектом шляхів взаємодії між органами влади. Штучний інтелект може позначати шляхи, якими проходять документи чи інформація між різними органами. Це дає можливість побачити, де виникають затримки або неефективні взаємодії. Наприклад, аналіз даних про час, витрачений на різні етапи обробки справ, дозволяє побудувати більш ефективну модель роботи між органами влади.

Не менш важливим є прогнозування штучним інтелектом проблем та майбутніх труднощів з якими органи влади можуть зіткнутися в процесі комунікації та взаємодії. Аналізуючи історію взаємодії та наявні процеси, штучний інтелект може прогнозувати, де саме в майбутньому можуть виникнути проблеми реалізації даної взаємодії. Це дозволяє заздалегідь запобігати можливим затримкам або кризовим ситуаціям, що забезпечує більш стабільне функціонування органів влади.

В доповнення до вказаного, також слід вказати про оптимізацію процесів прийняття рішень. Завдяки аналізу взаємодії між різними органами можна автоматично розподіляти задачі чи делегувати функції, що дозволяє органам влади працювати ефективніше. Штучний інтелект може запропонувати, як оптимізувати робочі процеси, щоб уникнути дублювання зусиль, або навіть зменшити ручну участь у певних етапах процесу, що дозволяє скоротити час на виконання завдань.

У Швеції, наприклад, впроваджено систему для моніторингу взаємодії між різними органами, що дозволяє не тільки автоматично обмінюватися даними, а й використовувати аналіз даних для оцінки ефективності роботи кожного органу. Це допомагає вчасно виявляти проблеми, такі як затримки в обробці запитів або проблеми в комунікації між відомствами.

З метою забезпечення вищевказаного, штучним інтелектом для реалізації процесів взаємодії між органами влади можуть використовуватися наступні інструменти та методи.

Першим з них виступає аналіз представлених процесів. Вказаний метод дозволяє відстежувати й аналізувати потоки робочих процесів між органами влади. За допомогою спеціальних алгоритмів штучний інтелект може виявити, де відбуваються затримки чи дублювання задач, щоб на основі цього вносити зміни в організацію роботи.

Крім того, у своїй роботі штучний інтелект може ефективно застосовувати прийом моделювання сценаріїв, що є одним із найпотужніших інструментів сучасного аналізу даних та прогнозування. Застосування моделювання дозволяє створювати віртуальні копії реальних процесів, в яких враховуються численні змінні та фактори, що впливають на ефективність функціонування окремих структур або систем. Зокрема, штучний інтелект здатен опрацьовувати значні обсяги історичної інформації про вже здійснені операції, а також оперативно аналізувати дані про поточний стан справ для побудови багаторівневих динамічних моделей.

Такі моделі дають змогу детально вивчити, яким чином змінюється результативність функціонування певних органів або підрозділів за умов варіативності ключових параметрів, що впливають на їхню діяльність. Це дозволяє на етапі планування протестувати віртуально декілька альтернативних сценаріїв розвитку подій, оцінити потенційні ризики, витрати та переваги кожного з них, і на основі отриманих результатів обрати найоптимальніший підхід до організації або коригування процесів.

Таким чином, використання моделювання сценаріїв у поєднанні з аналітичними можливостями штучного інтелекту значно підвищує точність прогнозування, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень і відкриває нові перспективи для стратегічного планування в різних галузях діяльності.

Не менш важливим напрямом використання сучасних цифрових технологій у державному управлінні є аналітика даних, яка значною мірою підсилюється за рахунок впровадження технологій штучного інтелекту. Спеціалізовані інструменти на основі штучного інтелекту здатні здійснювати багатовимірний аналіз інформації, надаючи органам влади цінну аналітичну підтримку для ухвалення стратегічно важливих рішень у таких сферах, як ресурсне забезпечення, кадрова політика та організаційні зміни.

Штучний інтелект не лише опрацьовує великі обсяги даних у реальному часі, а й виявляє приховані закономірності, тенденції та потенційні вузькі місця в існуючих процесах. Наприклад, за допомогою аналітичних моделей можна точно визначати, які державні або муніципальні органи відчувають дефіцит ресурсів у певні періоди, які саме види ресурсів використовуються найефективніше при вирішенні конкретних управлінських завдань, а також які кадрові зміни можуть сприяти оптимізації роботи відповідних підрозділів.

Загалом аналітика даних, підкріплена можливостями штучного інтелекту, перетворюється на ключовий інструмент прогнозування та планування, дозволяючи формувати обґрунтовані управлінські рішення, знижувати рівень невизначеності та підвищувати гнучкість системи управління.

Висновок. Інтеграція штучного інтелекту у процеси взаємодії між органами державної та судової влади в Україні відкриває нові горизонти підвищення ефективності, прозорості та швидкодії управлінських рішень. Запропоновані у статті шляхи вдосконалення

інформаційного обміну, аналітики, прогнозування та оптимізації процесів свідчать про суттєвий потенціал сучасних цифрових технологій для трансформації державного адміністрування.

Використання штучного інтелекту дозволяє суттєво мінімізувати людський фактор у процесах обробки та аналізу інформації, скоротити час прийняття рішень, забезпечити доступ до актуальних даних у режимі реального часу, а також сприяти проактивному виявленню проблемних ділянок у міжвідомчій взаємодії. Це сприятиме формуванню нової управлінської культури, заснованої на даних (data-driven governance), і дозволить зміцнити довіру громадськості до державних інституцій.

Однак впровадження таких технологій неминуче супроводжується низкою ризиків, що потребують належної оцінки та регуляторного врегулювання. Серед основних викликів слід відзначити:

- ризик дискримінації внаслідок алгоритмічного упередження або неякісного навчання моделей;
- відсутність апеляційних механізмів у випадку прийняття рішень або рекомендацій ШІ без належного контролю людини;
- непрозорість алгоритмів (так звані "чорні скриньки"), що ускладнює аудит і підзвітність систем;
- загрозу неправомірного доступу до персональних або службових даних при недостатньому захисті інформаційних систем.

У зв'язку з цим ключовим завданням є створення чітких правових рамок використання штучного інтелекту у сфері державного управління та судочинства. Вони повинні містити:

- стандарти прозорості та обґрунтованості рішень, прийнятих із використанням штучного інтелекту;
- вимоги до оцінки впливу алгоритмів на права людини;
- механізми контролю та оскарження автоматизованих рішень;
- відповідальність за технічні помилки або зловживання;
- правила щодо збереження, обміну та обробки даних, на основі яких функціонує штучний інтелект.

Україна має нагальну потребу в розробці комплексної національної стратегії цифрової трансформації державного сектору, де окрема увага буде приділена інтеграції ШІ у діяльність органів влади. Такий документ має визначити пріоритетні напрями, етапи, індикатори оцінки ефективності, а також залучення громадськості до процесу формування етичних і технічних стандартів використання інтелектуальних технологій.

Вдосконалення взаємодії органів державної та судової влади на основі технологій штучного інтелекту має ґрунтуватися на принципах інклюзивності, законності, прозорості та справедливості. Лише за таких умов можливе створення дійсно ефективної, адаптивної та орієнтованої на потреби громадян системи державного управління в умовах цифрової епохи.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-r#Text> (дата звернення: 19.01.2025).
2. Біла книга з регулювання ШІ в Україні: бачення Мінцифри. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/community/docs/Регулювання%20ШІ.pdf> (дата звернення: 19.01.2025).
3. White Paper on Artificial Intelligence – A European approach to excellence and trust. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_en.pdf (дата звернення: 19.01.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.08.2025

Дата публікації: 26.09.2025

